

**KONCERT Z DĚL ČLENŮ SKLADATELSKÉHO
SDRUŽENÍ KONVERGENCE**

Forfest Kroměříž

27. 6. 2003



Program koncertu:

MORTON FELDMAN:

Piano and String Quartet (1985)

KOMORNÍ SOUBOR CORONA

Tomáš Pálka, Jitka Škrlová – housle
Ondřej Štochl – viola
Kristýna Bělohlávková – violoncello
Roman Pallas – klavír

Předpokládaná délka skladby: 75 – 85 minut

Morton Feldman: „Piano and String Quartet“

Morton Feldman se narodil 12. ledna 1926. Ve 30. letech studoval hru na klavír a od roku 1941 začal navštěvovat hodiny kompozice u Wallingforda Riegera. Po 3 letech se stal jeho učitelem Stefan Wolpe, mnoho času při výuce však trávili pouze tím, že spolu jednoduše vedli rozhovory o hudbě. V roce 1949 se Feldman setkal s Johnem Cagem, tak se započaly umělecké aktivity, které měly stěžejní důležitost americké hudby v 50. letech. Cage Feldmana podporoval v komponování zcela intuitivním způsobem, bez vytváření předchozích konstrukcí. Mezi jeho přátele patřili v 50. letech skladatelé Earle Brown a Christian Wolff a někteří expresionističtí malíři (Koonig, Pollock, Guston, Klein). V roce 1973 byl požádán univerzitou v Buffalo, aby se zde stal profesorem skladby místo Edgara Varése. Toto místo si pak držel po zbytek svého života. V lednu 1987 se Feldman oženil se skladatelkou Barbarou Monk, avšak nedlouho poté 3. září umírá ve svém domě v Buffalo ve věku 61 let.

V tvorbě Mortona Feldmana lze nalézt plynulý vývoj, obvykle členěný do 3 období:

Jeho rané tvůrčí období zahrnuje konec 40. a 50. léta 20. stol. Skladby, které vznikly v této periodě, se vyznačují krátkým trváním (cca 2-4 min., max. 10 min.). Experimentoval s grafickou notací. V takových partiturách si hráči vybírají své noty z daného seznamu a časové struktury. Tehdy současně definoval svůj souzvukový svět. Tím jsou míněny intervalové vztahy ve vertikále a horizontále. Mimoto se zabýval vlastnostmi zvuku či jeho trváním a ukončením.

Ve středním období (60.-70. léta) Feldman dosáhl zralosti především v komorní hudbě. Skladby této periody jsou delší (cca 20 min.), Feldman v nich využívá předešlých zkušeností se zvukem a začíná bádát nad melodií. V 60. letech se také vzdává experimentů s notací grafické partitury. Feldman začal vytvářet melodické spojitosti.

V 80. letech, tedy ve 3. tvůrčím období, Feldman pokračoval v bádání na všech zmíněných aspektech dohromady, aby se přiblížil k formě hudebního vyprávění. Užívá rytmických návratů a melodických gest přetvořených v rámci opakujících se patternů. Tyto patterny jsou často přerušeny tichem. Ticho je vždy neméně důležitou součástí celého cyklu. Návraty a melodické proměny uprostřed cyklu jsou momenty, které si uvědomuje skladatel, interpret i posluchač. Feldman vytvářel rozsáhlé bloky takových uvědomění. Můžeme je nazvat „vědomé dary stavů bytí“. Tato Feldmanova poslední perioda se vyznačuje kompozicemi značných délek, jeho hudba je charakteristická svými měkkými zvuky a slabou dynamikou. **Chtěl snížit agresivitu své hudby a naopak zvýšit její křehkost a něžnost.** Nízkou dynamikou také vědomě stíral barevné rozdíly.

Statické plynutí Feldmanových skladeb způsobuje značnou deformaci vztahu astronomického a psychologického času. Proto má být při poslechu jeho skladeb cílem prožitek stavu, který se nemění a při kterém má posluchač zapomenout na plynutí času. Největší překážkou při vnímání této hudby je tedy čekání na změnu...